

Kohtuasi C-174/02

Streekgewest Westelijk Noord-Brabant

versus

Staatssecretaris van Financiën

(Hoge Raad der Nederlanden'i (Madalmaad) eelotsusetaotlus)

Riigiabi – EÜ asutamislepingu artikli 93 lõige 3 (nüüd EÜ artikli 88 lõige 3) – Abiprojekt – Kavatsatud meetmete rakendamise keeld enne komisjoni lõplikku otsust – Keelu ulatus olukorras, kus abimeede seisneb maksuvabastuses – Võimalikule rikkumisele tugineda võivate isikute määratlemine

Kohtujurist L. A. Geelhoedi ettepanek, esitatud 4. märtsil 2004

Euroopa Kohtu otsus (esimene koda), 13. jaanuar 2005

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Riigiabi – Abiprojektid – Kavatsatud meetmete rakendamise keeld enne komisjoni lõplikku otsust – Vahetu õigusmõju – Võimalikule rikkumisele tugineda võivad isikud – Isik, kes on maksukohustuslane abimeetme olulise osa moodustava maksu suhtes*

(EÜ asutamislepingu artikkel 93 lõige 3 (nüüd EÜ artikkel 88 lõige 3))

2. *Riigiabi – Asutamislepingu sätted – Kohaldamisala – Maksud, millest vabastamist võib käsitleda riigiabina – Hõlmamine – Tingimus – Maksu ja antava abi vaheline püsiv seos*

(EÜ asutamislepingu artiklid 92 (muudetuna EÜ artikkel 87) ja 93 (nüüd EÜ artikkel 88))

1. Õigustatud isikul võib olla huvi tugineda siseriiklikus kohtus EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimases lauses (nüüd EÜ artikli 88 lõike 3 viimane lause) viidatud rakendamise keelu vahetule õigusmõjule mitte üksnes seetõttu, et kaotada konkurentsi moonutamise negatiivsed mõjud, mis tekkisid ebaseadusliku abi andmisega, vaid ka seetõttu, et saavutada maksu tagastamine, mis nõuti sisse seda sätet rikkudes. Viimasel juhul asjaolu, kas abimeetmega kaasnenud konkurentsi moonutamine on õigustatud isikut mõjutanud või mitte, hindamaks tema huvi esitada hagi, ei puutu asjasse. Ainsana tuleks arvestada asjaolu, et hageja on maksukohustuslane maksu suhtes, mis on asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimases lauses viidatud keeldu rikkudes rakendatud abimeetme oluline osa.

(vt punkt 19)

2. Maksud ei kuulu asutamislepingu riigiabi käsitlevate sätete kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui nad moodustavad abimeetme rahastamise vahendi selliselt, et on selle meetme oluliseks osaks.

Selleks et maksu või osa maksust saaks käsitleda abimeetme olulise osana, peab asjaomase siseriikliku õiguse alusel olema maksu ja antava abi vahel kindlasti selline püsiv seos, kus maksutulud on tingimata ette nähtud antava abi rahastamiseks. Kui selline seos on olemas,

mõjutab maksutulu otseselt antava abi suurus ning kokkuvõttes hinnangut selle abi kokkusobivuse kohta ühisturuga.

Asjaolu, et antav abi esineb maksuvabastuse vormis või et selle maksuvabastusega kaasnev asjaomase liikmesriigi eelarvetulude vähenemine kompenseeritakse maksumäära suurendamisega, ei ole piisav sellise seose tekitamiseks.

(vt punktid 25–26, 29 ja resolutiivosa)

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

13. jaanuar 2005(*)

Riigiabi – EÜ asutamislepingu artikli 93 lõige 3 (nüüd EÜ artikli 88 lõige 3) – Abiprojekt – Kavatsatud meetmete rakendamise keeld enne komisjoni lõplikku otsust – Keelu ulatus olukorras, kus abimeede seisneb maksuvabastuses – Võimalikule rikkumisele tugineda võivate isikute määratlemine

Kohtuasjas C-174/02,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel esitatud eelotsusetaotlus, mille esitas Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaad) 8. märtsi 2002. aasta otsusega, mis saabus kohtukantseleisse 13. mail 2002, menetluses:

Streekgewest Westelijk Noord-Brabant

versus

Staatssecretaris van Financiën,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud A. Rosas, K. Lenaerts, S. von Bahr ja K. Schieman (ettekandja),

kohtujurist: L. A. Geelhoed,

kohtusekretär: vanemametnik M. F. Contet,

arvestades kirjalikku menetlust ja 22. jaanuari 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Streekgewest Westelijk Noord-Brabant, esindajad: *advocat* H. Gilliams ja *advocat* P. H. L. Kuypers,
- Madalmaade valitsus, esindaja: H. G. Sevenster,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: J. Flett ja H. van Vliet,

olles 4. märtsi 2004. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Käesolev eelotsusetaotlus puudutab EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 (nüüd EÜ artikkel 88 lõige 3) tõlgendamist, et ühest küljest täpsustada, kes konkreetselt võib tugineda selle sätte viimases lauses osutatud rakendamise keelule ning teisest küljest, et selgitada välja asjaolud, millal on antava abi ja selle abi rahastamiseks kasutatava maksu vahel olemas selline küllaldane seos, et nimetatud sättes väljendatud keeld laieneb sellele maksule.

2 Eelotsusetaotlus esitati Streekgewest Westelijk Noord-Brabant (olmejäätmete kogumise eest vastutav kohalik asutus; edaspidi „Streekgewest”) ja Staatssecretaris van Financiën (edaspidi „Staatssecretaris”) vahelise kohtuasja raames. Streekgewest nõuab Staatssecretariselt 23. detsembri 1994. aasta Wet belastingen op milieugrondslag'i (keskkonnakaitsemaksude seadus, *Staatsblad* 1994, 923, 924 ja 925; edaspidi „WBM”) artikli 18 alusel jäätmete pealt tasutud maksude tagastamist põhjusel, et maksud olid sisse nõutud EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimases lauses osutatud rakendamise keeldu rikkudes.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3 EÜ asutamislepingu artikli 93 lõige 3 sätestab:

„Komisjoni informeeritakse kõikidest plaanidest abi määramise või muutmise kohta piisavalt aegsasti, et ta võiks avaldada oma arvamuse. Kui komisjon arvab, et mingi selline plaan ei sobi ühisturuga kokku artikli 92 järgi, algatab ta viivitamatult lõikes 2 ettenähtud menetluse. Asjassepuutuv liikmesriik ei tohi rakendada kavatsatud meetmeid enne, kui nimetatud menetluse järgi on tehtud lõplik otsus.”

Siseriiklikud õigusnormid

4 Vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 93 lõikele 3 teavitas Madalmaade valitsus 7. augusti 1992. aasta kirjas komisjoni Wet op de verbruiksbelastingen op milieugrondslag'i (keskkonnakaitseliste tarbimismaksude seadus) eelnõust, millest muudetud kujul sai hiljem WBM. Komisjon teatas oma 3. detsembri 1992. aasta kirjas Madalmaade valitsusele, et on 25. novembril 1992. aastal vastu võtnud otsuse mitte esitada vastuväiteid selles seaduseelnõus sisalduvate abimeetmete kohta. Otsus avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas 24. märtsil 1993 (EÜT C 83, lk 3).

5 Seaduseelnõu lugemisel parlamendis otsustati sisse viia mõningad muudatused. Peale seda kui Madalmaade valitsus teatas 6. detsembri 1993. aasta kirjas komisjonile mainitud muudatustest, vastas viimane 13. aprilli 1994. aasta kirjaga, et on 29. märtsil 1994. aastal vastu võtnud otsuse mitte esitada vastuväiteid plaanitud muudatuste kohta. Otsus avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas 4. juunil 1994 (EÜT C 153, lk 20).

6 13. oktoobril 1994. aastal anti Madalmaade parlamendile üle seaduseelnõu, mille eesmärk oli WBM-i sisse viia üks püsiv ja kaks ajutist muudatust. Jäätmemaksu osas nägi seaduseelnõu ette maksusumma suurendamist 28,50 Hollandi kuldnalt 29,20 Hollandi kuldnale 1000 kg jäätmete kohta ning maksu tagastamise võimalust kõikidele isikutele, kes toovad vanapaberi vääristamisjääke ümbertöötlemiseks ja kõikidele isikutele, kes toovad jäätmete ümbertöötlemise

ettevõttesse plastmaterjalide taaskasutusjääke. Madalmaade valitsus teavitas komisjoni nendest meetmetest kui „täpsustustest” 27. oktoobril 1994.

7 25. novembri 1994. aasta kirjas juhtis komisjon Madalmaade valitsuse tähelepanu asjaolule, et teadaanne sisaldas puudusi ning esitas talle seetõttu mitmeid küsimusi. Madalmaade valitsus andis neile küsimustele vastused 20. detsembri 1994. aasta kirjas. Samuti teavitas ta komisjoni, et seaduseelnõu puudutas veel kahte uut abimeedet. Üks neist meetmetest seisnes ajutises maksuvabastuses seoses puhastamiskõlblike süvendusjäätmega.

8 Staten-Generaali esimene koda võttis WBM-i, seaduseelnõu rakendusseaduse ning seda muutva seaduse 21. detsembril 1994. aastal vastu. Kuninga 23. detsembri 1994. aasta määrusega kehtestati muudetud WBM-i jõustumise kuupäevaks 1. jaanuar 1995.

9 Võttes arvesse WBM muudetud kujul jõustumist 1. jaanuaril 1995, teatas komisjon Madalmaade valitsusele, et käsitles kõnealuseid abimeetmeid abina, millest komisjoni ei olnud informeeritud, kuna need võeti vastu enne komisjoni sellekohast seisukohta ning palus tal muu hulgas edastada WBM-i terviktekst. Komisjon avaldas arvamust ainult vaidlusaluse maksustamisperioodi kohta. 23. mail 1995. aastal saadetud faksis, mida täiendas 3. juuli 1995. aasta kiri, leidis komisjon, et ühisturuga kokkusobimatu abi elemente ei esinenud.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

10 Streekgewest on juriidiline isik, mis algselt koosnes ning mida kontrollisid Madalmaade Westelijk Noord-Brabanti regiooni 18 kommuuni. Alates 1. jaanuarist 1997 koosnes see organ seitsmest kommuunist. Streekgewesti ülesanne on olmeprügi kogumine, samuti on tema vastutusel prügi edasitoimetamine jäätmekäitluskohta. WBM-i artikli 18 kohaselt tekib maksukohustus iga kord, kui jäätmed on jäätmekäitluskohta toimetatud.

11 Ajavahemikul 1–31. jaanuar 1995 maksis Streekgewest jäätmete pealt maksu 499 914 Hollandi kuldnat. Siiski esitas ta tagastusnõude, milles palus tasutud summa tagastada. Maksuinspektori otsusega jäeti tema nõue rahuldamata. Streekgewest esitas selle otsuse peale kaebuse Gerechtshof te's-Gravenhagele (Madalmaad), mis määras tagastamisele kuuluvaks summaks 80 796,40 Hollandi kuldnat.

12 Staatssecretaris esitas viimati nimetatud otsuse peale apellatsioonkaebuse Hoge Raad der Nederlandenile. Samuti vaidlustas Streekgewest Gerechtshofi otsuse, millega keelduti tagastamast kogu tasutud summat.

13 Võttes arvesse, et põhikohtuasja lahend sõltub EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 tõlgendamisest, otsustas Hoge Raad der Nederlanden menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas EÜ asutamislepingu [...] artikli 93 lõike 3 viimasele lausele võib tugineda üksnes see õigustatud isik, keda piiriülese konkurentsi kahjustamine abimeetme tõttu mõjutab?

2. Kas juhul kus abimeetmeks EÜ asutamislepingu [...] artikli 93 lõike 3 viimase lause mõttes on maksuvabastuse andmine (sealhulgas maksu vähendamine ja maksusoodustuse andmine) maksust, mille tulu laekub riigieelarvesse, ja kuivõrd maksuvabastuse edasilükkamist teavitamismenetluse ajaks ei ole ette nähtud, tuleb seda maksu käsitleda kui selle abimeetme osa põhjusel, et maksu sissenõudmine isikutelt, kellele maksuvabastus ei laiene, on soovitud positiivse toime saavutamise vahend, nii et niikaua kuni abimeetme rakendamine ei ole nimetatud sätte kohaselt lubatud, kohaldub selles sättes osutatud keeld ka maksule (ja selle maksu sissenõudmisele)?
3. Juhul kui vastus eelmisele küsimusele on eitav: kas juhul kui sellise teatud maksu, mille tulu laekub riigieelarvesse, suurendamise ja kavatsetud abimeetme EÜ asutamislepingu [...] artikli 93 lõike 3 viimase lause tähenduses [nagu asjaolu, et väike osa kõnealusest maksust (0,70 Hollandi kuldnat tonni jäätmete kohta) kuulub käesoleva otsuse punktis 6 toodud tagastamissüsteemi mõju hüvitamiseks] vahelise seotuse olemasolu tuleb tuvastada, on sellise suurendamise kasutusele võtmine käsitletav selle sätte tähenduses nimetatud abimeetme rakendamisenä (rakendamise algusena)? Kui vastus sellele küsimusele sõltub selle seose tugevusest, siis millised asjaolud omavad antud juhul tähtsust?
4. Kui abimeetme rakendamise keeld puudutab ka maksu, siis kas komisjoni lõplik otsus, mille kohaselt on abimeetme ühisturuga kokkusobiv, ei tähenda mitte seda, et maks loetakse tagasiulatavalt seaduslikuks?
5. Kui abimeetme rakendamise keeld puudutab ka maksu, siis kas isik, kellelt seda maksu sisse nõutakse, võib EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimase lause vahetule toimele tuginedes õiguslikult vaidlustada kogu maksusumma või üksnes selle osa?
6. Kas viimasel juhul näeb ühenduse õigus ette erilisi nõudeid viisi osas, kuidas kindlaks määrata maksu osa, mis jääb EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike [3] viimase lause kohaldamisalasse?"

Esimene küsimus

14 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas õigustatud isik, keda abimeetmest tulenev piiriülese konkurentsi kahjustamine ei mõjuta, võib põhimõtteliselt tugineda EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimase lause sätetele.

15 Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleneb sellest, et EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimast lauset peetakse otsest toimet omavaks, et selles artiklis osutatud rakendamise keelu vahetu kohaldatavus laieneb igasugusele abile, mida antakse ilma eelneva teatamiseta (vt selle kohta 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C?354/90: Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires et Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, EKL 1991, lk I?5505, punkt 11; edaspidi „FNCE”).

16 Muu hulgas on kohus leidnud, et kui antava abi rahastamine maksutuludest moodustab abimeetme olulise osa, laienevad siseriiklike ametiasutuste poolt EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimases lauses sätestatud rakendamise keelu järgimata jätmise tagajärjed antud juhul ka abimeetmele (21. oktoobri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades C?261/01 ja C?262/01: Van Calster jt, EKL 2003, lk I?12249, punkt 52). Neist asjaoludest järelduvalt on siseriiklikud ametkonnad põhimõtteliselt kohustatud tagastama maksud, mida on sisse nõutud ühenduse õigust rikkudes (vt 14. jaanuari 1997. aasta otsus liidetud kohtuasjades C?192/95–C?218/95: Comateb jt, EKL 1997, lk I?165, punkt 20 ja eespool viidatud kohtuotsus Van Calster jt, punkt 53).

17 Siseriiklike ametiasutuste poolt abi rakendamise keelu võimaliku rikkumise korral kuulub õigustatud isikute õiguste kaitse siseriiklike kohtute pädevusse. Kui õigustatud isikud, kes võivad nimetatud alusele tugineda, osutavad sellisele rikkumisele ning see on siseriikliku kohtu poolt tuvastatud, peab viimane tegema kõik asjassepuutuvad järeldused siseriikliku õiguse alusel (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus FNCE, punkt 12 ja 16. detsembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C?17/91: Lornoy jt, EKL 1992, lk I?6523, punkt 30).

18 Siseriiklike normide kohta, mis käsitlevad hagi esitamise õigust ja hageja huvi esitada hagi, leidis kohus, et ühenduse õiguse kohaselt ei tohiks need normid rikkuda õigust tõhusale kohtulikule kaitsele ühenduse õiguskorras sätestatud õiguste teostamisel (11. juuli 1991. aasta otsus liidetud kohtuasjades C?87/90 ja C?89/90: Verholen jt, EKL 1991, lk I?3757, punkt 24 ja 11. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C?13/01: Safalero, EKL 2003, lk I?8679, punkt 50).

19 Õigustatud isikul võib olla huvi tugineda siseriiklikus kohtus EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimases lauses osutatud rakendamise keelu otsesele toimele mitte üksnes seetõttu, et kaotada konkurentsi kahjustamise negatiivsed mõjud, mis tekkisid ebaseadusliku abi andmisega, vaid ka seetõttu, et saavutada selle sätte rikkumisega kaasnenud sissenõutud maksu tagastamine. Viimasel juhul asjaolu, kas abimeetmega kaasnenud konkurentsi kahjustamine on õigustatud isikut mõjutanud või mitte, hindamaks tema huvi esitada hagi, ei puutu asjasse. Ainsana tuleks arvestada asjaolu, et hageja on maksukohustuslane maksu suhtes, mis on kõnealuses sättes viidatud keeldu rikkudes rakendatud abimeetme oluline osa.

20 Selline järeldus on muu hulgas põhjendatud EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimases lauses osutatud rakendamise keeluga kaasneva kasuliku mõju kindlustamise eesmärgiga (vt eespool viidatud kohtuotsus FNCE, punkt 16).

21 Seega on alust vastata esimesele küsimusele, et EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimast lauset tuleb tõlgendada selliselt, et sellele võib tugineda õigustatud isik, kes on maksukohustuslane abimeetme olulise osa moodustava maksu suhtes, mis nõuti sisse selles sättes osutatud rakendamise keeldu rikkudes, sõltumata sellest, kas abimeetmega kaasnenud konkurentsi kahjustamine mõjutas seda isikut või mitte.

Teine ja kolmas küsimus

22 Teine ja kolmas küsimus puudutavad neid asjaolusid, mille esinemisel on maksu ja abimeetme, mis seisneb maksuvabastuses sellest maksust, vahel olemas küllaldane seos, mille tulemusena ei kohaldata EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimases lauses osutatud rakendamise keeldu mitte üksnes abimeetme vaid ka maksu suhtes. Neid kahte küsimust tuleks käsitleda koos.

23 Teises küsimuses pärib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas põhimõtteliselt kohaldatakse maksule EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimases lauses osutatud rakendamise keeldu juhul, kui abimeede seisneb maksuvabastuses sellest maksust. Kolmandas küsimuses soovib eelotsuse esitanud kohus teada, millistel tingimustel loob maksusumma suurendamine maksuvabastuse tõttu kaotatud eelarvetulu kompenseerimiseks sellise küllaldase seose antava abi ja maksu vahel, et selle sättega ettenähtud rakendamise keeld maksule laieneb.

24 Esmalt tuleks juhtida tähelepanu asjaolule, mida ka kohtujurist märkis oma ettepaneku punktides 28 ja 29, et EÜ asutamisleping eristab selgelt ühest küljest EÜ asutamislepingu artiklite 92 (muudetuna EÜ artikkel 87), 93 ja 94 (nüüd EÜ artikkel 89) riigiabi käsitlevaid sätteid ning teisest küljest EÜ asutamislepingu artikleid 101 (muudetuna EÜ artikkel 96) ja 102 (nüüd EÜ artikkel 97), mis käsitlevad liikmesriikide õigus- ja haldusnormide, eriti maksualaste sätete

vahelisest erinevusest tulenevat konkurentsi moonutamist.

25 Maksud ei kuulu asutamislepingu riigiabi käsitlevate sätete kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui nad moodustavad abimeetme rahastamise vahendi selliselt, et on selle meetme oluliseks osaks.

26 Selleks et maksu või osa maksust saaks käsitleda abimeetme olulise osana, peab asjaomase siseriikliku õiguse alusel olema maksu ja antava abi vahel kindlasti selline seos, kus maksutulud on tingimata ette nähtud antava abi rahastamiseks. Kui selline seos on olemas, mõjutab maksutulu otseselt antava abi suurust ning kokkuvõttes hinnangut selle abi kokkusobivuse kohta ühisturuga (vt selle kohta 25. juuni 1970. aasta otsus kohtuasjas 47/69: Prantsusmaa v. komisjon, EKL 1970, lk 487, punktid 17, 20 ja 21). Kohus on otsustanud, et juhul, kui selline seos abimeetme ja tema rahastamise vahel on olemas, peab EÜ asutamislepingu artikli 93 lõikes 3 ettenähtud abimeetmest informeerimine hõlmama ka abimeetme rahastamisest informeerimist, selleks et komisjon saaks kaaluda asja kõiki aspekte. Vastasel korral ei saaks välistada, et abimeetme kuulutatakse kokkusobivaks, mida aga ei oleks juhtunud, kui komisjon oleks olnud teadlik selle rahastamise vahendist (eespool viidatud kohtuotsus Van Calster jt, punktid 49 ja 50, samuti 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-345/02: Pearle jt, EKL 2004, lk I-7139, punkt 30).

27 Põhikohtuasjas on abimeetmeks maksuvabastus jäätmemaksust. Isegi olukorras, kus asjaomase liikmesriigi eelarvekalkulatsioonide tegemise vajadustest lähtuvalt kompenseeriti maksusoodustus jäätmemaksu summa suurendamisega 28,50 Hollandi kuldnalt 29,20 Hollandi kuldnale 1000 kg jäätmete kohta, ei ole see asjaolu iseenesest piisav tõestamiseks, et maksu ja maksusoodustuse vahel on püsiv seos.

28 Ühest küljest tuleneb eelotsusetaotlusest, et WBM-i sõnastuse kohaselt ei teki mingisugust püsivat seost jäätmemaksu ja maksusoodustuse rahastamise vahel. Teisest küljest ei mõjuta maksutulu mingil moel antava abi suurust. Maksuvabastuse kohaldamine ning selle ulatus ei sõltu nimetatud maksutulust.

29 Seega tuleks teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimast lauset tuleb tõlgendada selliselt, et selles ettenähtud keeldu kohaldatakse maksule üksnes siis, kui sellest maksust saadava tulu ja kõnealuse abimeetme vahel on püsiv seos. Asjaolu, et antav abi esineb maksuvabastuse vormis või et selle maksuvabastusega kaasnev asjaomase liikmesriigi eelarvetulude vähenemine kompenseeritakse maksumäära suurendamisega, ei ole piisav sellise seose tekitamiseks.

30 Arvestades teisele ja kolmandale küsimusele antud vastust, puudub vajadus vastata neljandale, viiendale ja kuuendale küsimusele.

Kohtukulud

31 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotamise siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimast lauset (nüüd EÜ artikkel 88 lõige 3 viimane lause) tuleb tõlgendada selliselt, et sellele võib tugineda õigustatud isik, kes on maksukohustuslane abimeetme olulise osa moodustava maksu suhtes, mis nõuti sisse selles sättes osutatud rakendamise keeldu rikkudes, sõltumata sellest, kas abimeetmega kaasnenud konkurentsi kahjustamine mõjutas seda isikut või mitte.**
- 2. EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimast lauset tuleb tõlgendada selliselt, et selles ettenähtud keeldu kohaldatakse maksule üksnes siis, kui sellest maksust saadava tulu ja kõnealuse abimeetme vahel on püsiv seos. Asjaolu, et antav abi esineb maksuvabastuse vormis või et selle maksuvabastusega kaasnev asjaomase liikmesriigi eelarvetulude vähenemine kompenseeritakse maksumäära suurendamisega, ei ole piisav sellise seose tekitamiseks.**

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: hollandi.